

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА

ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2024

VI НАУЧНИ СКУП
САВРЕМЕНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У МУЗИЧКОМ СТВАРАЛАШТВУ

КЊИГА САЖЕТАКА
ABSTRACT BOOK

Источно Сарајево, 12–14. децембар 2024.

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА

ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2024

VI НАУЧНИ СКУП
*САВРЕМЕНО И ТРАДИЦИОНАЛНО
У МУЗИЧКОМ СТВАРАЛАШТВУ*

Источно Сарајево, 12–14. децембар 2024.

КЊИГА САЖЕТАКА

ABSTRACT BOOK

VOJIN KOMADINA'S DAYS 2024

VI SCIENTIFIC CONFERENCE
*CONTEMPORARY AND TRADITIONAL
IN MUSIC CREATIVITY*

East Sarajevo, 12–14. December 2024.

Организатор/Organiser

Универзитет у Источном Сарајеву, Музичка академија/University of East Sarajevo, Academy of Music

Издавач/Publisher

Универзитет у Источном Сарајеву, Музичка академија/University of East Sarajevo, Academy of Music

Главни уредник/Chief editor

др Мирадет Зулић, Босна и Херцеговина

Уредници/Editors

др Предраг Ђоковић, Србија

др Мирадет Зулић, Босна и Херцеговина

мр Зоран Комадина, Србија

мр Душан Ерак, Босна и Херцеговина

мр Ивана Церовић, Босна Херцеговина

Организациони одбор/Organisational Committee

др Мирадет Зулић, мр Дражан Косорић, мр Биљана Штака, мр Сандра Ивановић, мр Валентина Дутина, мр Сњежана Ђукић-Чамур, мр Душан Ерак, мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, МА, Стефан Којић, МА.

Предсједник организационог одбора/President of Organisational Committee

мр Душан Ерак

Научни одбор/Scientific Committee

PhD Lozanka Peycheva, *Bulgarian Academy of Sciences – Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum*

др Маријана Кокановић Марковић

Академија уметности Универзитета у Новом Саду

др Весна Пено, научни саветник

Музиколошки институт Српске академије наука и уметности

др Ведрана Марковић

Музичка академија, Цетиње, Универзитет Црне Горе

мр Милош Заткалик

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

ддр Весна Ивков, ванр.проф.

Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија

др Ергиев Иван Дмитриевич

Одесская национальная музыкальная академия имени А. В. Неждановой, Одесса, Украина

др Соња Маринковић,

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Зоран Божанић

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Гордана Каран

Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Амра Боснић,

Музичка академија Универзитета у Сарајеву, Босна и Херцеговина

др Данијела Здравих Михаиловић, *Факултет уметности у Нишу, Универзитет у Нишу, Србија*

др Саша Павловић, *Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина*

др Биљана Мандић,

Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевца

Спонзори манифестације ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2024 / Sponsors of the manifestation
VOJIN KOMADINA'S DAYS

Министарство просвјете и културе Републике Српске / Ministry of Education and Culture, Government of Republic of Srpska

Град Источно Сарајево

Општина Источно Ново Сарајево

Општина Источна Илиџа/Istocna Ilidza Municipality

ЈУ Центар за културу и информисање Источна Илиџа

Партнер манифестације ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2024 / Partner of the manifestation
VOJIN KOMADINA'S DAYS:

Асоцијација за његовање академске музике „Нови Звук“ / Association for Fostering Academic Music „New Sound“

Дизајн корица/Cover Design

Копикомерц сп, Источно Сарајево

Штампа/Press

Копикомерц сп, Источно Сарајево

ISBN 978-99976-064-3-3

COBISS.RS-ID 141865729

Тираж/Print

50

Источно Сарајево, 2024

САДРЖАЈ/ CONTENT

ПРОГРАМ/PROGRAM.....	5
ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА/ PLENARY SESSION.....	9
САЖЕЦИ/ ABSTRACTS.....	13

ПРОГРАМ/PROGRAM

ЧЕТВРТАК, 12. децембар 2024./Thursday, December, 12, 2024.

19:00–20:30 Отварање манифестације Дани Војина Комадине 2024 и VI научног скупа *Савремено и традиционално у музичком стваралаштву* / Opening ceremony of the Manifestation *Vojin Komadina's Days 2024* and VI scientific conference *Contemporary and Traditional in Music Creativity*;
Концерт професора Музичке академије УИС са гостима / Concert by professors of the Academy of Music, University of East Sarajevo with guests

ПЕТАК, 13. децембар 2024./Friday, December, 13, 2024

09:30–10:30 Научни скуп, Пленарно предавање/ Plenary session

др Гордана Каран (Србија) / PhD Gordana Karan (Serbia): Могући путеви разумевања музичке садржине и наратива Војина Комадине: II Partita Bosniensis / *Possible ways of understanding the musical content and narrative of Vojin Komadina: Partita Bosniensis II*

10:30–11:30 Научни скуп, Пленарно предавање/ Plenary session

др ум. Иван Брклјачић (Србија) / D.M.A Ivan Brkljačić (Serbia): Иван Брклјачић – Аутопортрет / *Ivan Brkljačić – Self-portrait*

11:30–12:00 Промоција Зборника радова V научног скупа *Савремено и традиционално у музичком стваралаштву* (2023) Промотери: др Мирадет Зулић, мр Душан Ерак / Promotion of Conference proceedings *Contemporary and traditional in music creativity* (2023). Promoters: PhD Miradet Zulić, MA Dušan Erak

12:00–12:30 Промоција Збирке студентских радова из предмета *Хармонија и Практикум стилског компоновања и импровизације* (2024) под менторством проф. Валентине Дутине, Промотери: мр Душан Ерак, мр Валентина Дутина, др Предраг Ђоковић, мр Зоран Комадина, мр Ивана Церовић / Promotion of Collections of student works from the subject *Harmony and Practicum of Stylistic Composition and Improvisation* (2024) under the mentorship of Prof. Valentina Dutina, Promoters: MA Dušan Erak, MA Valentina Dutina, PhD Predrag Đoković, MA Zoran Komadina, MA Ivana Cerović.

12:45–14:00 Научни скуп, Сесија 1, Војин Комадина – музиколошки, теоријски и педагошки аспекти /Scientific conference, Session 1, Vojin Komadina – musicological, theoretical and pedagogical aspects

Председава: др Мирадет Зулић / Chair : PhD Miradet Zulić

мр Сњежана Ђукић-Чамур / MA Snježana Đukić-Čamur: Антидогматска парадигма у балету Сатана (1972) Војина Комадине: Интеракција музичког и драматуршког

плана / *Antidogmatic paradigm in the ballet Satan (1972) by Vojina Komadina: Interaction of musical and dramatic plan*

мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, МА / MA Ivana Cerović, Peđa Hart MA: Рефрен у музици Војина Комадине / *The Refrain in the Music of Vojin Komadina*

Бартоломеј Станковић, МА / Bartolomej Stanković, MA: Analiza kompozicije za klavir Refrain VI "Lindo" kompozitora Vojina Komadine / Analysis of the piano composition Refrain VI "Lindo" by the composer Vojin Komadina

16:00 **Концерт ученика музичких школа из Босне и Херцеговине и региона / Concert of music school pupils from Bosnia and Herzegovina and the region**

19: 00 **Концерт студената Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву / Concert of students of the Music Academy of the University of East Sarajevo**

СУБОТА, 14. децембар 2024./Saturday, December, 14, 2024
--

9:30–10:00 **Промоција Монографије 25 година рада Смјера за хармонику Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву (1998–2023), ауторке мр Данијеле Газдић, ред. проф. Модератор: Мр Сњежана Ђоковић. Промотери: мр Владимир Благојевић, МА Марко Стојановић / Promotion of the Monograph 25 Years of Work of the Accordion Department of the Music Academy of the University of East Sarajevo (1998–2023), authored by Danijela Gazdić, MA, editor. Promoters: MA Snježana Đoković, MA Vladimir Blagojević, MA Marko Stojanović**

10:00–10:30 **Промоција уџбеника Од музичког тока до музичке форме, аутора др ум. Ивана Брклџачића, ред. проф. / Promotion of the textbook From the Musical Flow to the Musical Form, authored by D.M.A. Ivan Brkljačić, editor.**

11:00–12:00 **Научни скуп, Сесија 2, Музикологија и етномузикологија / Scientific conference, Session 2, Musicology, Ethnomusicology**

Председава: мр Сњежана Ђукић-Чамур /Chair: MA Snježana Đukić-Čamur

dr Ivana B. Spasović / PhD Ivana B. Spasović: Život i delo Ljubice Marić u izvorima Arhiva SANU / *The life and work of Ljubica Marić in the sources of the SASA Archive*

mr Branislav Ostojić / MA Branislav Ostojić: Pjevački zborovi u Istri 1943–1945. godine / *Choirs in Istria 1943–1945. years*

Зорана Гуја Дражета / Zorana Guja Dražeta: Имена гусларских друштава, удружења и школа гусала у Источном Сарајеву као средство конструкције идентитета / *Names of guslars' societies, associations and gusle schools in East Sarajevo as an identity construction tool*

Коробова Алла Германовна: Первая симфония Альфреда Шнитке: поиски жанра в эпоху Новейшей музыки / *Прва симфонија Алфреда Шниткеа: потрага за жанром у ери модерне музике*

Рудая Анна Сергеевна: Музыкальное наследие Италии в фокусе культурных инициатив Наполеоновской Франции / *Музичко наслеђе Италије у фокусу културних иницијатива наполеонске Француске*

12:00–13:00 Научни скуп, Сесија 3, Музичка теорија / Scientific conference, Session 3, Music theory

Председава: мр Биљана Штака /Chair: MA Biljana Štaka

мр Биљана Смаилагић/ MA Biljana Smailagić: Вlado Милошевић: *Змијање* за глас и клавир на текст Славка Мандића мелопоемска анализа / *Vlado Milošević: Zmijanje for voice and piano to text by Slavko Mandić Melopoetic analysis*

мр Биљана Штака / MA Biljana Štaka: Примјена барокних техника у музици XX вијека / *Application of Baroque techniques in 20th century music*

мр Ивана Церовић, др ум. Весна Дамљановић/ MA Ivana Cerović, D.M.A. Vesna Damljanović: Разгледнице из Русије Валентине Дутине – у сусрет БиХ премијери / *Postcards from Russia by Valentina Dutina – to meet the premiere of Bosnia and Herzegovina*

13:00-14:00 Научни скуп, Сесија 4, Музичка педагогија и извођаштво / Scientific conference, Session 4, Music pedagogy and performance

Председава: мр Душан Ерак /Chair: MA Dušan Erak

Чebлыков Дмитрий Владимирович: Орнаментика в вокальных трудах Станислава Сонки: вектор трансформации / *Орнаментика у вокалним дјелима Станислава Сонке: вектор трансформације*

Цыбулько Олег Анатольевич: Александр Антоновский в классе пения Джакомо Гальвани в Московской консерватории / *Александар Антоновски у класи пјевања Бакома Галванија на Московском конзерваторију*

др Љубо Шкиљевић / PhD Ljubo Škiljević: Специфика извођења савременог репертоара за хармонику / *Specifics of performing contemporary accordion repertoire*

14:00-14:30 Научни скуп, Сесија 5, Музичка педагогија, Музика свијета / Scientific conference, Session 5, Music pedagogy, World music

Предсједава: мр Душан Ерак /Chair: MA Dušan Erak

dr Sabina Vidulin / PhD Sabina Vidulin: Izrada i prilagodba didaktičkih sredstava za nastavu Glazbene umjetnosti / *Development and adaptation of didactic tools for the teaching of Music*

мр Душан Ерак / MA Dušan Erak: Психолошка истраживања музичке меморије значајна за реализацију слушног опажања, пјевања са листа и диктата у настави солфеџа / *Psychological research on musical memory significant for the realization of auditory perception, sight-singing and dictation in the teaching of solfeggio*

15:00–16:30 Студентска сесија, теоријски и практични радови студената Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву / Student session, theoretical and practical works of students of the Music Academy of the University of East Sarajevo

19:00–20:00 Концерт дјела Војина Комадине, Затварање манифестације Дани Војина Комадине 2024 / Concert of works by Vojin Komadina, Closing of the event Days of Vojin Komadina 2024

ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА

PLENARY SESSION

др Гордана Каран

Универзитет у Београду

Факултет музичке уметности

E-mail: karan.gordana@gmail.com

Могући путеви разумевања музичке садржине и наратива Војина Комадине: *II Partita bosniensis*

Стеченом функционалном музичком писменошћу завршава се процес вишегодишњег континуираног рада у настави солфеђа на три нивоа системског музичког школовања у Босни и Херцеговини и Србији. Вишезначност и вишеслојност солфеђа као: наставног предмета, наставне дисциплине и музичке дисциплине, омогућава примену стеченог знања и вештина кроз комплетну извођачку каријеру. Кев студиј овог рада је *II Partita Bosniensis za solo violinu ili klarinet* Војина Комадине. Сагледавањем параметара музике који су уткани у морфологију музичког текста могуће је, не само прецизно преношење мисли и порука композитора, већ и утемељено формирање својствене интерпретације овог музичког дела. Дакле, овде се исказује интерсекција солфеђа као музичке дисциплине и изградња/конституисање музичке интерпретације.

Кључне ријечи: Солфеђо, параметри музике, интерпретација музичког дела.

Possible ways of understanding the musical content and narrative of Vojin Komadina: *II Partita Bosniensis*

The acquired functional musical literacy completes the process of several years of continuous work in teaching solfeggio at three levels of systemic music education in Bosnia and Herzegovina and Serbia. The multi-meaning and multi-layered nature of solfeggio as: a teaching subject, a teaching discipline and a musical discipline, enables the application of the acquired knowledge and skills throughout a complete performing career. The Kew study of this paper is *II Partita Bosniensis for solo violin or clarinet* by Vojin Komadina. By examining the parameters of music that are woven into the morphology of a musical text, it is possible not only to accurately convey the composer's thoughts and messages, but also to form a well-founded interpretation of this musical work. Therefore, the intersection of solfeggio as a musical discipline and the construction/constitution of musical interpretation is expressed in this particular paper.

Key words: Solfeggio, parameters of music, interpretation of a musical piece

др ум. Иван Бркљачић

Универзитет у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за композицију

E-mail: ivanbrkljacic@fmu.bg.ac.rs

Аутопортрет

У години у којој композитор Иван Бркљачић обележава тридесет година уметничког деловања, а Музичка академија у Источном Сарајеву прославља тридесет година постојања и рада, Бркљачић ће кроз пленарно предавање, у виду Аутопортрета, представити свој стваралачки опус. Полазећи од основних питања која се везују за процес стваралаштва: „шта“ и „како“ Бркљачић ће указати на специфичне елементе своје поетике. Од неопходности трасирања одређене „теме“ будуће композиције, преко уметничког истраживања у вези са њом, до њеног преношења у језик музике и уласка у процес изградње музичког тока и укупне форме композиције. Такође, указаће на важне узорне који су утицали на његов професионални развој. Уз адекватне примере из свог опуса, стављајући фокус на приказивање композиција које су у текућој години јубилеја оставиле значајнији траг, Бркљачић ће и уживо интерпретирати „Три клавирске минијатуре“ настале средином 90-тих година прошлог века, од којих је његов професионални развој и почео.

Кључне ријечи: аутопортрет, јубилеј, стваралаштво, музички ток.

Self-Portrait

In the year in which the composer Ivan Brkljačić marks thirty years of artistic activity, and the Music Academy in East Sarajevo celebrates thirty years of existence and work, Brkljačić will present his creative work through a plenary lecture, in the form of Self-Portrait. Starting from the basic questions related to the creative process: "what" and "how", Brkljačić will point out specific elements of his poetics. From the necessity of tracing a certain "theme" of the future composition, through artistic research related to it, to its transfer into the language of music and entering into the process of building the musical flow and the overall form of the composition. Also, he will point to important role models that influenced his professional development. With adequate examples from his oeuvre, focusing on the presentation of compositions that have left a significant mark in the current year of the jubilee, Brkljačić will also interpret live "Three piano miniatures" created in the mid-90s of the last century, from which his professional development began.

Key words: self-portrait, jubilee, creativity, musical flow

САЖЕЦИ/ ABSTRACTS

1

ВОЈИН КОМАДИНА

МУЗИКОЛОШКИ, ТЕОРИЈСКИ И
ПЕДАГОШКИ АСПЕКТИ

VOJIN KOMADINA

*MUSICOLOGICAL, THEORETICAL AND
PEDAGOGICAL ASPECTS*

мр Сњежана Ђукић-Чамур
Универзитет у Источном Сарајеву
Музичка академија
Е-mail: snjezanadjukic@hotmail.com

Антидогматска парадигма у балету Сатана (1972) Војина Комадине: Интеракција музичког и драматуршког плана

Балет Сатана (1972) Војина Комадине представља прво музичко-сценско дјело настало у Босни и Херцеговини. Ово дјело развијано је у подстицајном умјетничком амбијенту, у којем су четворица смјелих умјетника — Комадина, Јанчић, Перван и Беран — колективно усмјеравали своју умјетничку визију кроз одступање од традиционалних форми, укључујући и једну фундаментално филозофску тему која обликује структуру и израз балета. Сатана се одвија се у оквиру доминантно авангардног музичког језика, у којем су, међутим, присутни и конзервативни идиоми, од материјала до композиционо-техничких поступака. Комбинација ових модела — савременог и традиционалног — пружа нову перспективу у динамици музичке и драматуршке интерпретације, што је од кључног значаја за разумијевање самог дјела и његових различитих интерпретативних аспеката. Циљ овог истраживања је идентификација кључних драматуршких чворишта у рецепцији музичко-сценског израза, кроз анализу међуодноса музичког и драматуршког плана. Ова анализа служи као основа за аргументацију квалификације концепта „антидогматска парадигма“ у контексту првог босанскохерцеговачког балета, чиме се доприноси разумијевању иновативних аспеката дјела и његове улоге у југословенској умјетничкој сцени.

Кључне ријечи: Војин Комадина, Сатана, авангарда, симбол, драматуршки план.

Antidogmatic paradigm in the ballet Satan (1972) by Vojina Komadina: Interaction of musical and dramatic plan

The ballet Satan (1972) by Vojina Komadina represents the first musical-stage work created in Bosnia and Herzegovina. This work was developed in a stimulating artistic environment, in which four daring artists — Komadina, Jančić, Pervan and Beran — collectively directed their artistic vision through a departure from traditional forms, including a fundamentally philosophical theme that shapes the structure and expression of the ballet.

Satan takes place within the framework of a dominantly avant-garde musical language, in which, however, more conservative idioms are also present, from materials to compositional and technical procedures. The combination of these models — contemporary and traditional — provides a new perspective on the dynamics of musical and dramatic interpretation, which is of crucial importance for understanding the work itself and its various interpretative aspects.

The aim of this research is to identify key dramaturgical nodes in the reception of musical and theatrical expression, through the analysis of the interrelationship between the musical and dramatic plan. This analysis serves as a basis for the argumentation of the qualification of the concept of "antidogmatic paradigm" in the context of the first Bosnian and Herzegovinian ballet, thereby contributing to the understanding of the innovative aspects of the work and its role in the Yugoslav artistic scene.

Key words: Vojin Komadina, Satan, avant-garde, symbol, dramaturgical plan.

мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, МА

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: ivana.cerovic@mak.ues.rs.ba

pedja.hart@mak.ues.rs.ba

Рефрен у музици Војина Комадине

У богатом стваралачком опусу Војина Комадине уочава се да се одређени мелодијски, ритмички обрасци као и композициони поступци периодично понављају, односно појављују као веза са неким прошлим и/или будућим дјелима, попут рефрена. На тај начин се стиче утисак обједињавања цијелог опуса у "вјечну мелодију". Аутори ће у раду указати на понављајуће обрасце у Комадининој музици који су уочени у њиховом досадашњем истраживању.

Кључне ријечи: Војин Комадине, рефрен, цитатност, аутоцитатност

The Refrain in the Music of Vojin Komadina

In the rich creative oeuvre of Vojin Komadina, it is noticeable that certain melodic and rhythmic patterns, as well as compositional techniques, are periodically repeated, appearing as a connection to some past and/or future works, similar to a refrain. In this way, the impression of unifying the entire oeuvre into an "eternal melody" is achieved. The authors of this paper will point out recurring patterns in Komadina's music identified in their previous research.

Key words: Vojin Komadina, refrain, quotation, self-quotation.

Bartolomej Stanković

Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

E-mail: bartolomej.stankovic@gmail.com

Analiza kompozicije za klavir Refrain VI "Lindo" kompozitora Vojina Komadine

Kompozicija Refrain VI "Lindo", nastala 1981. godine u Sarajevu, još je jedna u nizu kompozicija koje je Vojin Komadina napisao nadahnut ovdašnjim folklorom. U ovom slučaju, riječ je o narodnom kolu dalmatinsko-mediteranskog porijekla. Kao što je u kompoziciji Refrain IV "Nijemo glamočko kolo" kombinirao savremeno i tradicionalno, tako je i u ovoj kompoziciji Vojin Komadina kombinirao ritamski obrazac "linda" sa tonskim klasterima i savremenim tehnikama komponovanja. Rad se bavi teoretskom i interpretativnom analizom.

Ključne riječi: Vojin Komadina, Refrain VI "Lindo", analiza.

Analysis of the piano composition Refrain VI "Lindo" by the composer Vojin Komadina

The composition Refrain VI "Lindo", composed in 1981 in Sarajevo, is another in a series of compositions written by Vojin Komadina inspired by domestic folklore. In this case, it is a folk wheel of Dalmatian-Mediterranean origin. Just as in the composition Refrain IV "Nijemo glamočko kolo" he combined contemporary and traditional, so in this composition Vojin Komadina combined the rhythmic pattern of "lindo" with tonal clusters and contemporary composing techniques. The work deals with theoretical and interpretive analysis.

Key words: Vojin Komadina, Refrain VI "Lindo", analysis

МУЗИКОЛОГИЈА
ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА

MUSICOLOGY
ETHNOMUSICOLOGY

dr Ivana B. Spasović

Fakultet za kulturu i medije

Beograd

E-mail: ivanajucaimare@gmail.com

Život i delo Ljubice Marić u izvorima Arhiva SANU

Rad je posvećen biografiji kompozitorke i dirigentkinje Ljubice Marić (1909-2003). Njena zaostavština čuva se u Arhivu SANU, koji je autorka rada sredila i pripremila za objavljivanje.

Izvori obuhvataju period od kraja 19. do početka 21. veka, a sadrže: dokumente Ljubice Marić i njene porodice, bogatu prepisku, kompozicije, najave i predstavljanja nastupa, nagrade. Dragocen deo čine i porodične fotografije, a posebnu vrednost ima deo građe koji se odnosi na Ljubičinog strica dr Selimira Đorđevića, načelnika Valjevske bolnice tokom Prvog svetskog rata.

Ključne riječi: Ljubica Marić, istorija muzike, XX vek.

The life and work of Ljubica Marić in the sources of the SASA Archive

The work is dedicated to the biography of composer and conductor Ljubica Marić (1909-2003). Her legacy is kept in the SASA Archive, which the author of the paper organized and prepared for publication. The sources cover the period from the end of the 19th to the beginning of the 21st century, and contain: documents of Ljubica Marić and her family, rich correspondence, compositions, announcements and presentations of performances, awards. Family photographs also make up a valuable part, and a part of the material related to Ljubica's uncle Dr. Selimir Đorđević, the head of Hospital in Valjevo during the First World War, has a special value.

Key words: Ljubica Marić, history of music, 20th century.

mr Branislav Ostojić

E-mail: ostojic.branislav@gmail.com

PJEVAČKI ZBOROVI U ISTRI 1943-1945. GODINE

Kapitulacijom Kraljevine Italije, 1943. godine, u Istri započinje antifašistički pokret. Osnivaju se pjevačke grupe, zborovi i dramske skupine. Prva pjevačka grupa osnovana je krajem mjeseca prosinca 1943. godine u selu Račja Vas, tadašnji kotar Kras. Nakon nje osnivaju se pjevačke grupe u Vrhu, Labinu i Pazinu, a u svibnju 1944. godine u Svetoj Nedjelji, na Labinštini, osniva se prvi partizanski zbor po imenu Otokar Keršovani. U isto vrijeme, na stanciji Bembo, nedaleko Bala, osnovan je i prvi talijanski pjevački zbor. Zborovi su svojim pjevanjem narodnih i stranih pjesama, zatim partizanskih i revolucionarnih pjesama popularizirali ciljeve NOB-e, razvijali patriotizam te povezivali nacionalnu i kulturnu baštinu s ciljevima NOB-e. Podaci istraživanja obuhvaćaju razvoj i djelatnost pjevačkih zborova u kojem donosim imena voditelja, nastupe te popis repertoara. Na osnovu provedenih metoda (istraživanje, analiza i sinteza, klasifikacija te komparacija), može se utvrditi da je pjevanje pjevačkih zborova bila zapažena, raznovrsna te rado prihvaćena od strane boraca i publike.

Ključne riječi: partizanski zborovi, NOB-a, pjesme, program

Choirs in Istria (1943 1945)

With the capitulation of the Kingdom of Italy in 1943, the anti-fascist movement began in Istria. Singing groups, choirs and drama groups are founded. The first singing group was founded at the end of December 1943 in the village of Račja Vas. After her, singing groups were founded in Vrh, Labin and Pazin, and in May 1944, the first partisan choir named Otokar Keršovani was founded in Sveta Nedjelja, in the surroundings of the town of Labin. At the same time, the first Italian choir was founded in the village Bembo, not far from Bala. By singing folk and foreign songs, then partisan and revolutionary songs, the choirs popularized the aims of the NOB (national liberation struggle), developed patriotism and connected the national and cultural heritage with the aims of the NOB. The research data includes the development and activity of choirs, in which I provide the names of the leaders, performances and a list of repertoire. On the basis of the implemented methods (research, analysis and synthesis, classification and comparison), it can be determined that the singing of the choirs was notable, varied and gladly accepted by the fighters and the audience.

Key words: partisan choirs, NOB (national liberation struggle), songs, program

Зорана Гуја Дражета

Истраживач сарадник

Музиколошки институт САНУ

Београд

E-mail: zoranaethno@gmail.com

Имена гусларских друштава, удружења и школа гусала у Источном Сарајеву као средство конструкције идентитета

Познато је да се идентитети успостављају кроз релацију Ми – Они, што може проузроковати одређену динамику у друштвеним односима, при чему се било која културна група не постаје сама по себи, већ кроз поменути однос с Другим кроз идентификацију припадника и манифестовање њихових идентитета у друштвеној праски. У овом раду биће анализирани различити културни идентитети изграђени путем гусларских праски код становника Источног Сарајева и то путем именовања гусларских друштава, удружења и школа гусала. Циљ рада је да се прикаже на који начин су ови идентитети исказани и утврђени путем традиције, симбола, историје и друштвених пракси кроз имена, односно називе поменутих гусларских група у оквиру наведеног подручја.

Кључне ријечи: Гусле, гусларске праксе, Источно Сарајево, идентитет(и).

Names of guslars' societies, associations and gusle schools in East Sarajevo as an identity construction tool

It is known that identities are established through the relationship We – They, which can cause a certain dynamic in social relations, whereby any cultural group does not become itself, but through the relationship above with the Other through the identification of members and the manifestation of their identities in the social sphere. This paper will analyze the different cultural identities built through gusle practice among the residents of East Sarajevo, and that through the naming of gusle societies, associations, and gusle schools. The work aims to show how these identities are expressed and established through tradition, symbols, history, and social practices through the names of the mentioned gusle groups within the mentioned area.

Key words: Gusle, gusle practices, East Sarajevo, identity(s).

Коробова Алла Германовна

Уральская государственная консерватория имени М.П. Мусоргского,
кафедра теории музыки
Екатеринбург, Российская Федерация
E-mail: 2011korobova@mail.ru

Первая симфония Альфреда Шнитке: поиски жанра в эпоху Новейшей музыки¹

Первая симфония Шнитке рассматривается в ракурсе «симфонических исканий» (выражение Арановского) композитора. Это сочинение возникло у него в контексте напряжённых размышлений о судьбе и жизнеспособности самого симфонического жанра в Новейшую эпоху. Для автора статьи опорой при исследовании принципов «аргументации» симфонии, специфики творческого решения стало положение В.Н. Холоповой о многоуровневой «разгерметизации» академической музыки как основной тенденции в развитии музыкальной культуры второй половины столетия. Одно из направлений «разгерметизации» жанра в Симфонии Шнитке обусловлено влиянием «инструментального театра», акционизма, но особенно – техники и эстетики современного кинематографа. Кинематографичность взрывает у Шнитке линейность музыкального дискурса академического жанра симфонии и апеллирует к новому способу её бытия и понимания.

Ключевые слова: А. Г. Шнитке, жанр симфонии, современная композиция, полистилистика, «разгерметизация» академической музыки.

Прва симфонија Алфреда Шниткеа: потрага за жанром у ери модерне музике

Прва Шниткеова симфонија разматра се из перспективе композиторове „симфонијске потраге“ (израз Арановског). Ово дјело је настало у контексту интензивног размишљања о судбини и одрживости самог симфонијског жанра у модерној ери. За аутора чланка, позиција В.Н. постала је подршка проучавању принципа „аргументације“ симфоније и специфичности креативног рјешења Холопова о вишестепеној „депресуризацији“ академске музике као главном тренду у развоју музичке културе у другој половини вијека. Један од праваца „депресуризације“ жанра у Шниткеовој симфонији је због утицаја „инструменталног театра“, акционизма, али посебно технологије и естетике савремене кинематографије. Кинематографија у Шниткеу експлодира линеарност музичког дискурса академског жанра симфоније и позива на нови начин постојања и разумијевања.

Кључне ријечи: А. Г. Шнитке, симфонијски жанр, савремена композиција, полистилистика, „депресуризација“ академске музике.

¹ Статја посвјачається 90-летию со дня рождения Альфреда Гарриевича Шнитке (1934–1998).

Рудая Анна Сергеевна

МБУ «Школа искусств №2 им.А.Ханжонкова г.Макеевки», ДНР

аспирант I курса,

науч.рук. доктор искусствоведения,

профессор Ефимова Н.И.

Академия хорового искусства имени В. С. Попова

Москва, Россия

E-mail: rud.markes@bk.ru

МУЗЫКАЛЬНОЕ НАСЛЕДИЕ ИТАЛИИ В ФОКУСЕ КУЛЬТУРНЫХ ИНИЦИАТИВ НАПОЛЕОНОВСКОЙ ФРАНЦИИ

Эпоха Наполеоновской Франции (1799-1815 гг.) в исследованиях историков традиционно интерпретируется в военно-политическом и социальном форматах, тогда как в культурном и музыкальном получает ограниченное осмысление. Открытие в 1987 году французского ресурса Наполеоника (Napoleonica) оказалось для российской музыкальной науки тем источником информации, который помог включить в орбиту знания новую фактологию, воссоздать правдивый облик времени. Внося флёр его живого дыхания, ресурс даёт первичную информацию, в том числе, о судьбе итальянского музыкального наследия во Франции времён Наполеона. Насаждение и поощрение итальянских артистов в театрах Французской Республики, среди которых были Primo uomo, обретение артефактов с итальянских территорий, позволило со временем «итальянизировать» французскую культуру. Письма Наполеона Бонапарта, представленные Наполеоникой, хранят в себе много информации конкретизирующей этот процесс и необходимость его изучения вполне очевидна. Эта информация меняет сложившееся в искусствоведении представление и способна преподнести научному миру новые открытия в оценке личности французского Императора и его культурных инициатив.

Ключевые слова: Наполеон Бонапарт, Наполеоновская Франция, итальянская кампания, Комиссии по наукам и искусству, Парижская консерватория.

Музичко наслеђе Италије у фокусу културних иницијатива наполеонске Француске

Епоха Наполеонове Француске (1799-1815) у истраживањима историчара традиционално се тумачи у војно-политичким и друштвеним форматама, док у културним и музичким добија ограничено разумевање. Откриће француског извора Наполеоника 1987. показало се као извор информација за руску музичку науку који је помогао да се нове чињеничне информације укључе у орбиту знања и да се поново створи права слика времена. Представљајући њих његовог живог даха, извор пружа примарне информације, укључујући и судбину италијанског музичког наслеђа у Француској у вријеме Наполеона. Увођење и подстицање италијанских умјетника у позоришта Републике Француске, међу којима су били Primo uomo, и набавка артефаката са италијанских територија, омогућили су временом

„италијанизацију” француске културе. Писма Наполеона Бонапарте, представљена од стране Наполеоника, садрже много информација које прецизирају овај процес и потреба за његовим проучавањем је сасвим очигледна. Ова информација мијења преовлађујућу идеју у историји умјетности и способна је да представи нова открића научном свијету у процјени личности француског цара и његових културних иницијатива.

Кључне ријечи: Наполеон Бонапарта, Наполеонова Француска, Италијанска кампања, Комисија за науку и умјетност, Париски конзерваторијум.

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА

MUSIC THEORY

мр Биљана Смаилагић

Универзитет у Бањалуци

Филозофски факултет

E-mail: biljanasmalagic@gmail.com

ВЛАДО МИЛОШЕВИЋ: ЗМИЈАЊЕ ЗА ГЛАС И КЛАВИР НА ТЕКСТ СЛАВКА МАНДИЋА. Мелопоемска анализа

Соло пјесма је композиција, најчешће намјењена пјевању уз пратњу клавира, мањег инструменталног састава или оркестра. Са становишта односа текста и музике, у најједноставније спада строфична пјесма у којој се строфе пјевају дословно на исту мелодију. Други облик је прокомпоновани, у којем напјев слиједи мисао текста. Овај чланак у садржају бави се формално-структурном и хармонском анализом соло пјесме Змијање за глас и клавир на текст Славка Мандића, компоноване 1942. године. Тексту, литерарном предлошку, који припада социјално-љубавном жанру, у циљу цјеловите мелопоемске анализе такође ће бити посвећена значајна пажња. **Кључне ријечи:** Владо Милошевић, соло пјесма, прокомпонована форма, мелопоемска анализа, тонални план.

VLADO MILOŠEVIĆ: ZMIJANJE FOR VOICE AND PIANO TO TEXT BY SLAVKO MANDIĆ. Melopoetic analysis

A solo song is composition, usually intended for singing accompanied by a piano, a small instrumental group or an orchestra. From the point of view of the relation between text and music, the simplest is the strophic poem in which the stanzas are sung literally to the same melody. The second form is composed, in which the melody follows the thought of the text. This article deals with the formal-structural and harmonic analysis of the solo song Zmijanje for voice and piano to the text of Slavko Mandić, composed in 1942. Considerable attention will also be paid to the text, a literary template, which belongs to the social-romantic genre, with the aim of a complete melopoetic analysis. **Key words:** Vlado Milošević, solo song, composed form, melopoetic analysis, tonal plan.

мр Биљана Штака

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: biljana.staka@mak.ues.rs.ba

Примјена барокних техника у музици XX вијека

Коришћење барокних техника у музици XX вијека представља значајан аспект неокласичарских и модернистичких струјања у музичком стваралаштву тог периода. Ове технике, првобитно обликоване у бароку (око 1600–1750), доживјеле су реинтерпретацију у дјелима композитора попут Игора Стравинског (Игор Фјодорович Стравински, 1882–1971), Беле Бартока (Béla Viktor János Bartók, 1881–1945) и Паула Хиндемита (Paul Hindemith, 1895–1963). Ови композитори су, користећи формалне, хармонске и текстуалне принципе барока, успјели да створе мост између традиције и савременог музичког израза. Кључне барокне технике (имитација, полифонија, контрапункт, фугато..) које су нашле своју примјену у музици XX вијека, у раду ћемо сагледати на примјерима дјела: Концерт за камерни оркестар у Ес дуру – Дамбертон-оукс концерт (Dumbarton Oaks Concerto, 1938) И. Стравинског, Дивертменто (1939) Б. Бартока и Лудус Тоналис (Ludus Tonalis, 1942) П. Хиндемита, те указати на чињеницу колико је њихова примјена била кључна за формирање нових израза и стилова. **Кључне ријечи:** Барокне технике, XX вијек, неокласицизам, Стравински, Барток, Хиндемит.

Application of Baroque techniques in 20th century music

The use of Baroque techniques in 20th-century music represents a significant aspect of neoclassical and modernist currents in the musical creativity of that period. These techniques, originally developed during the Baroque era (c. 1600–1750), were reinterpreted in the works of composers such as Igor Stravinsky (1882–1971), Béla Bartók (1881–1945), and Paul Hindemith (1895–1963). By employing the formal, harmonic, and textural principles of the Baroque, these composers were able to create a bridge between tradition and contemporary musical expression. Key Baroque techniques (imitation, polyphony, counterpoint, fugato, etc.) that were applied in 20th-century music will be examined through examples from the following works: Concerto for Chamber Orchestra in E-flat Major – Dumbarton Oaks Concerto (1938) by I. Stravinsky, Divertimento (1939) by B. Bartók, and Ludus Tonalis (1942) by P. Hindemith. The paper will also emphasize how crucial the application of these techniques was in shaping new musical forms and styles.

Key words: Baroque Techniques, 20th Century, Neoclassicism, Stravinsky, Bartók, Hindemith.

мр Ивана Церовић

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

др ум. Весна Дамљановић

ШОСМО „Војислав Лале Стефановић“ Ужице

E-mail: ivana.cerovic@mak.ues.rs.ba

Разгледнице из Русије Валентине Дутина – у сусрет БиХ премијери

Композиција Валентине Дутина, *Разгледнице из Русије* за кларинет *in B* и клавир, настала је 2024. године по наруџби пијанисткиње др ум. Весне Дамљановић. Писана је циљано², за премијеру у Русији, у Великој сали Гњесин академије, односно за низ концерата камерне музике у оквиру којих се дјело изводило. Иако је композиција већ имала свјетску премијеру, 12. децембра, у склопу манифестације Дани Војина Комадине 2024, биће премијерно изведена у матичној држави. Имајући у виду претходно, наметнуло се као пригодно и потребно да се у оквиру VI научног скупа *Савремено и традиционално у музичком стваралаштву* Дутинино ново дјело представи и приближи стручној јавности. Композиција ће бити сагледана из историјског, аналитичког и интерпретацијског угла, а циљ рада је, осим афирмације и промоције нове музике – чување података, дигитализација и похрањивање информација „са извора“ о опусу Валентине Дутина, што, према њеним ријечима, представља „свједочанство садашњег тренутка, личну поруку, мисао и тајни код за декодирање будућим генерацијама“, а према тенденцијама ауторки овог рада, представљаће дио студије случаја у вези са Дутининим композиторским опусом.

Кључне ријечи: Валентина Дутина, Разгледнице из Русије, програмност.

Postcards from Russia by Valentina Dutina – to meet the premiere of Bosnia and Herzegovina

Valentina Dutina's composition, *Postcards from Russia* for clarinet in B and piano, was created in 2024 at the request of pianist Dr. Vesna Damljanović. It was written specifically for the premiere in Russia, in the Great Hall of the Gnesins Academy, or for a series of chamber music concerts within which the work was performed. Although the composition has already had a world premiere, on December 12, as part of the event Days of the Soldier Komadina 2024, it will be premiered in its home country. Considering the above, it seemed appropriate and necessary to present Dutina's new work within the framework of the 6th scientific conference *Contemporary and traditional in music creativity* and bring it closer to the professional public. The composition will be viewed from a historical, analytical and interpretative perspective, and the aim of the work, in addition to the affirmation and promotion of new music, is to preserve data, digitize and store information "from the source" about Valentina Dutina's oeuvre, which, according to her words, represents "testimony of the present moment, a personal message, a thought and a secret code for decoding by future generations", and according to the tendencies of the author of this work, it will represent part of a case study in relation to Dutina's compositional oeuvre.

Key words: Valentina Dutina, *Postcards from Russia*, programmability

² Изведена је два пута у Русији, на Гњесину у Москви, и на конзерваторијуму Глинка у Нижњем Новгороду. Извођачи: др ум. Весна Дамљановић, клавир и Андрија Мирковић, кларинет.

МУЗИЧКА ПЕДАГОДИЈА
И ИЗВОЂАШТВО

*MUSIC PEDAGOGY
AND
PERFORMANCE*

Чеблыков Дмитрий Владимирович

Академия хорового искусства имени В.С. Попова
преподаватель кафедры сольного пения, аспирант
Г. Москва, Россия
E-mail: dcheblykov@mail.ru

ОРНАМЕНТИКА В ВОКАЛЬНЫХ ТРУДАХ СТАНИСЛАВА СОНКИ: ВЕКТОР ТРАНСФОРМАЦИИ

Рассмотрение истории трансформации учения об орнаментике в работе Станислава Сонки «Теория постановки голоса в связи с физиологией органов дыхания и гортани», имеющей в России восемь изданий, представляет безусловный интерес. Вписанное в исторический контекст эпохи, оно фиксирует не только изменение отношения самого маэстро к описанию теории украшений, но вместе с ним обращает внимание на объективные причины, лежащие в основе этого изменения. Сорок лет, разделяющие между собой выход первого издания (1885 г.) и последнего (1925 г.) стали тем периодом, когда вместе со сменой художественной практики и ее музыкального материала, оптика украшательства сместилась в сторону его минимизации в исполнительстве. В русском оперном репертуаре колоратурная техника изначально не была доминирующей. Соответственно интегрировать европейское знание об украшениях в реальность русской практики второй половины XIX - начала XX веков, где европейская колоратура не имела исторически обусловленного прочного основания, стало для маэстро Сонки малоактуальной задачей.

Ключевые слова: Станислав Сонки, теория постановки голоса, украшения в пении, колоратура.

ОРНАМЕНТИКА У ВОКАЛНИМ ДЈЕЛИМА СТАНИСЛАВА СОНКЕ: ВЕКТОР ТРАНСФОРМАЦИЈЕ

Разматрање историје трансформације учења орнаментике у дјелу Станислава Сонке *Теорија поставке гласа у вези са физиологијом органа за дисање и гркљана*, које има осам издања у Русији, је од апсолутног интереса. Уписана у историјски контекст епохе, она биљежи не само промјену односа самог маэстра према опису теорије украшавања, већ уз то скреће пажњу на објективне разлоге ове промјене. Четрдесет година између објављивања првог издања (1885) и последњег (1925) је период када се, уз промјену умјетничке праксе и њеног музичког садржаја, перцепција декорације усмјерила ка минимизирању у извођењу. У руском оперском репертоару колоратурна техника у почетку није била доминантна. Сходно томе, интегрисање европских знања о украсима у реалност руске праксе друге половине XIX до почетка XX вијека, гдје европска колоратура није имала историјски утврђене чврсте основе, за маэстра Сонку је постао мање релевантан задатак.

Кључне ријечи: Станислав Сонка, теорија гласовне продукције, украси у пјевању, колоратура.

Цыбулько Олег Анатольевич

Академия хорового искусства имени В.С. Попова

г. Москва Российская Федерация

E-mail: tibulkooleg@yandex.ru

Александр Антоновский в классе пения Джакомо Гальвани в Московской консерватории

Александр Антоновский – блистательный бас, который в истории русского оперного искусства конца XIX века оставил значительный след, став первым исполнителем главной партии Пана Воеводы в одноименной опере Николая Андреевича Римского-Корсакова "Пан Воевода", Оливье в опере «Мария Бургундская» Павла Ивановича Бларамберга, Боярина в опере «В грозу» Владимира Ивановича Ребикова. Ключевую роль в развитии его уникального голоса и техники сыграл представитель болонской вокальной школы, итальянский педагог Джакомо Гальвани, в классе которого А. Антоновский учился в Московской консерватории с 1882-1886 годы. Междисциплинарность, совместимая с певческой традицией болонской школы и передовыми знаниями в области физиологии органов дыхания и гортани, были той методологической основой, на которую опирался маэстро Гальвани в своей педагогической работе. Написанный им специально для Московской консерватории в 1882 году трактат «Практические наблюдения за голосовым аппаратом» ("Observations pratiques sur l'organe de la voix") помогает восстановить педагогические принципы маэстро. Тот факт, что выпускник консерватории, бас Антоновский, сразу был приглашен в Императорский Большой театр, где в первый год службы исполнил ведущие партии, говорит о его невероятной консерваторской подготовке. Газетные рецензии того времени пестрели восторженными отзывами о выступлениях 23-летнего дебютанта. Критики отмечали не только могущество и красоту баса А. Антоновского, но и исключительное артистическое мастерство, способность к перевоплощению, глубокое проникновение в образ.

Ключевые слова: Александр Антоновский, Джакомо Гальвани, Московская Консерватория, ученические вечера, пресса.

Александар Антоновски у класи пјевања Ђакома Галванија на Московском конзерваторијуму

Александар Антоновски је бриљантан бас који је оставио значајан траг у историји руске оперске умјетности касног XIX вијека, поставши први извођач главне улоге Пана Војводе у истоименој опери Николаја Андрејевића Римског-Корсакова „Пан Војвода“, Оливијеа у опери „Марија од Бургундије“ Павла Ивановича Бларамберга, Бојарина у опери „У грмљавини“ Владимира Ивановича Ребикова. Кључну улогу у развоју његовог јединственог гласа и технике одиграо је представник болоњске вокалне школе, италијански професор Ђакомо Галвани, у чијој класи је Антоновски студирао на Московском конзерваторијуму од 1882–1886. Интердисциплинарност, компатибилна са пјевачком традицијом болоњске школе и напредним знањима из

области физиологије дисајних органа и гркљана, била је методолошка основа на коју се маестро Галвани ослањао у свом педагошком раду. Трактат *Практична запажања о гласовном апарату*, коју је написао специјално за Московски конзерваторијум 1882, помаже да се обнове маестрова педагошка начела. Његову невјероватну академску обуку потврђује чињеница да је као дипломац из његове класе са конзерваторијума, бас Антоновски одмах позван у Царски Бољшој театар, гдје је у првој години ангажмана одиграо главне улоге. Новинске критике тог времена биле су пуне одушевљених критика о наступима 23-годишњег дебитанта. Критичари су примијетили не само снагу и љепоту баса Антоновског, већ и његову изузетну умјетничку вјештину, способност трансформације и дубоко продирање у улоге.

Кључне ријечи: Александар Антоновски, Ђакомо Галвани, Московски конзерваторијум, студентске вечери, штампа.

др Љубо Шкиљевић

Универзитет у Источном Сарајеву

Педагошки факултет

Бијељина

Е-mail: ljubo.skiljevic@pfb.ues.rs.ba

Специфика извођења савременог репертоара за хармонику

Извођење савременог репертоара за хармонику карактерише широк дијапазон иновативних техника и израза, који икако се разликују од традиционалних, ипак почивају на њиховим основама. Савремени композитори, нарочито они који добро познају могућности инструмента, користе разне звучне ефекте, најразличитије врсте тремола, глисанда, трилера који знатно доприносе што ефектнијем изразу композиторске замисли. Извођење оваквих композиција захтијева висок ниво техничке вјештине, али и дубоко разумијевање музичке естетике оваквог типа репертоара. И у једном и другом случају недостаје адекватна литература, односно активан педагошки интерес усмјерен на рјешавање ових задатака.

Кључне ријечи: савремени репертоар, хармоника, педагогија

Specifics of performing contemporary accordion repertoire

The performance of contemporary accordion repertoire is characterized by a wide range of innovative techniques and expressions, which, although they differ from traditional ones, nevertheless rest on their foundations. Contemporary composers, especially those who are well versed in the possibilities of the instrument, use various sound effects, various types of tremolos, glissandos, thrillers, which significantly contribute to the most effective expression of the composer's idea. The performance of such compositions requires a high level of technical skill, but also a deep understanding of the musical aesthetics of this type of repertoire. In both cases, there is a lack of adequate literature, or rather, an active pedagogical interest aimed at solving these tasks.

Key Words: contemporary repertoire, accordion, pedagogy.

5

МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА
/ МУЗИКА СВИЈЕТА

*MUSIC PEDAGOGY /
WORLD MUSIC*

dr Sabina Vidulin

Muzička akademija u Puli

E-mail: sabina.vidulin@unip.hr

Izrada i prilagodba didaktičkih sredstava za nastavu Glazbene umjetnosti

Didaktička sredstva predstavljaju važan segment nastavnoga procesa jer neposredno utječu na učinkovitost i kvalitetu nastavnoga sata. Olakšavaju prijenos znanja, razumijevanje sadržaja, motiviraju i potiču učenike na aktivni rad te na kreativno i kritičko mišljenje. Iako postoje mnogi komercijalno dostupni resursi, na nastavnicima je da prilagode materijale specifičnim potrebama učenika te ishodima učenja. S druge strane, izrada vlastitih didaktičkih sredstava omogućuje još veću fleksibilnost i personalizaciju te otvara novu perspektivu nastavi glazbe. U okviru teme, opisuju se didaktička sredstva (animacija, strip, edukativni film) koje su nastavnici samostalno, s kolegama ili s učenicima realizirali za rad u nastavi Glazbene umjetnosti, pri obradi života E. Griega i njegovog djela Peer Gynt te života hrvatske skladateljice D. Pejačević. Nastava glazbe zahtijeva posebnu pažnju pri odabiru i prilagodbi didaktičkih sredstava kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje učenika, stekla znanja, razvila umijeća, potaknula kreativnost, kritičko mišljenje i podržala humanistička paradigma u obrazovanju. Činjenica je da u odnosu na različite stilove učenja, obrazovne ciljeve i tehnološke mogućnosti to i nije jednostavan zadatak. Ipak, rezultati iz prakse ukazuju na potencijale stripa, kao oblika vizualne i narativne umjetnosti i kreativnog izražavanja učenika, edukativnoga filma kao audivizualnoga sredstva za učenje te animacije kao oblika vizualne i dinamičke prezentacije. Koristeći navedena didaktička sredstva možemo očekivati motivaciju za obradu nastavnoga sadržaja, aktivno sudjelovanje učenika, bolje razumijevanje gradiva te razvoj kritičkog mišljenja i komunikacijskih vještina učenika.

Ključne riječi: didaktička sredstva, inovativne metode, izrada nastavnih alata, nastava Glazbene umjetnosti

Creation and adaptation of didactic aids for the Music Art teaching

Didactic aids are an important part of the teaching process as they have a direct impact on the efficiency and quality of teaching. They facilitate the transfer of knowledge, the understanding of the content, motivate and encourage students to actively participate and to think creatively and critically. While there are many commercially available resources, it is up to the teacher to tailor the materials to the specific needs of the students and the learning outcomes. On the other hand, creating your own didactic resources allows for even greater flexibility and personalization and opens up a new perspective on music teaching. Within the topic, the didactic aids (animation, comic, educational film) are realized by teacher independently, with colleagues or with students for work in music lessons when it comes to the life of E. Grieg and his piece Peer Gynt and the life of the Croatian composer D. Pejačević. Music teaching requires special attention in the selection and adaptation of didactic aids in order to encourage active participation of students, acquire knowledge, develop skills, promote creativity and critical thinking and support the humanistic paradigm in education. The fact is that this is not an easy task given the

different learning styles, educational goals and technological possibilities. However, the results from practice point to the potential of comic as a form of visual and narrative art and creative expression of students, the in regards of educational film as an audiovisual learning tool and of animation as a form of visual and dynamic presentation. By using these didactic aids, we can expect motivation to process the teaching content, active student participation, a better understanding of the learning content and the development of students' critical thinking and communication skills.

Key words: creation of teaching aids, didactic resources, innovative methods, music lessons

мр Душан Ерак

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: dusan.erak@mak.ues.rs.ba

Психолошка истраживања музичке меморије значајна за реализацију слушног опажања, пјевања са листа и диктата у настави солфеђа³

Стабилизоване слушне представе и структурни приступ обликовања мелодијских и ритмичких елемената у мотиве и мелодијске и ритмичке обрасце, је један од предуслова разумјевања структуре музичког тока. Активирање музичке меморије је присутно у свим музичким активностима: слушању, вокалном или инструменталном репродуковању и стварању музике, односно компоновању. До деведесетих година XX вијека, у психолошким истраживањима музичких способности најчешће су примјењивани тестови дискриминације висина тонова и тонске меморије. Новија истраживања се односе на испитивање музичких вјештина у којима музичка меморија има значајну улогу. У савременој настави солфеђа, сензорна музичка меморија се активира при слушном опажању тонова, мелодијских и ритмичких цјелина. Краткорочном музичком меморијом се запамћује перципирани музички садржај, а понављањем, активирањем радне меморије и смисаоним повезивањем у цјелине вишег реда, омогућено је дуготрајно запамћивање музичког тока.

Кључне ријечи: Слушне представе, мелодијско-ритмички обрасци, диктат, пјевање с листа, солфеђо, музичка меморија.

Psychological research on musical memory significant for the realization of auditory perception, sight-singing and dictation in the teaching of solfeggio

Stabilized auditory perception and a structural approach to shaping melodic and rhythmic elements into motifs and melodic and rhythmic patterns is one of the prerequisites for understanding the structure of musical flow. The activation of musical memory is present in all musical activities: listening, vocal or instrumental reproduction, and music creation, or composing. Until the 1990s, tests of pitch discrimination and tonal memory were most commonly used in psychological research on musical abilities. Recent researches relate to the examination of musical skills in which musical memory plays a significant role. In contemporary solfeggio teaching, sensory musical memory is activated during auditory perception of tones, melodic and rhythmic units. The perceived musical content is remembered by short-term musical memory, and through repetition, activation of working memory, and meaningfully connecting into higher-order entities is enabled long-term memorization of the musical flow.

Key words: Auditory perception, melodic-rhythmic pattern, musical dictation, sight-singing, solfeggio, musical memory.

³ Рад је написан у току похађања наставног предмета *Психологија музике* на докторским студијама на Факултету музичке уметности у Београду, академске 2016/2017. године.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

78(048.3)

НАУЧНИ скуп "Савремено и традиционално у музичком
стваралаштву" (6 ; Источно Сарајево ; 2024)

Књига сажетака / Дани Војина Комадине 2024 [и] VI
Научни скуп "Савремено и традиционално у музичком
стваралаштву", Источно Сарајево, 12-14. децембар 2024. =
Abstract book / Vojin Komadina's days 2024 [and] VI Scientific
conference "Contemporary and traditional in music creativity", East
Sarajevo, 12-14. December, 2024. ; [главни уредник / Chief editor
Мирадет Зулић] ; [уредници, editors Мирадет Зулић ... [и др.]]. -
Источно Сарајево : Музичка академија, 2024 (Источно Сарајево
: Копикомерц). - 44 стр. ; 21 cm

Текст на срп.,енгл. и рус. језику. - Текст ћир. и лат. - Тираж 50.

ISBN 978-99976-064-3-3

COBISS.RS-ID 141865729

Спонзори манифестације:

Министарство просвјете и културе
Републике Српске

Град Источно Сарајево

Партнер манифестације:

Асоцијација за његовање академске музике
«Нови звук»

www.mak.ues.rs.ba